



Partner voor de publieke sector

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie  
Werkgroep Postactieven (PA)

CAOP  
Postbus 556, 2501 CN Den Haag  
Lange Voorhout 13, 2514 EA Den Haag  
KVK-nummer 41158878

Contact: Vanessa Swens  
Telefoon: 070 – 376 5757  
E-mail: v.swens@caop.nl  
Datum: 19 januari 2026  
Bijlage: 1  
Ons kenmerk: PA/26.0012  
Zaaknummer: G.1.02

### Onderwerp

**Verslag van de vergadering van de Werkgroep Postactieven (WG PA) op dinsdag 16 december 2025 van 10.05-15.20 uur in de Sophiezaal van het CAOP te Den Haag en via MS Teams**

### Aanwezig

**Van de zijde van Defensie:** M. Suwout (vz), F. Corsten, F. van de Hoef (vanaf agp 3),  
D. den Hollander, M. Kozoderovic, F. v Uum, I. Zingel (agp 3)

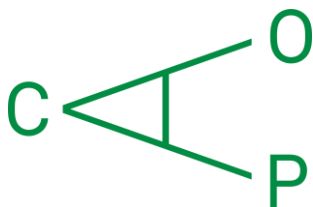
**Van de zijde van de centrales:** J. van Hulsen, E. Westermeijer (AC), A. Rozendal (ACOP),  
S. Hop (CCOOP), J. van Langeraad-Goes (CMHF)

**Van de zijde van ABP:** A. Doornink, L. Janssen e.a.

**Van de zijde van het secretariaat (CAOP):** V. Swens

### Agenda (PA/25.0564.2)

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda
2. Vaststellen verslag en actiepunten van de vergadering van 28 oktober 2025 (PA/25.0712 + 1 bijlage)
3. Implementatie Protocol voor psychische aandoeningen, waaronder PTSS (PA/25.0677+ 2 bijlagen, PA/25.0806)
4. RVU (AP/25.0710 + 1 bijlage, AP/25.0676, AP/25.0828 + 3 bijlagen)
5. Wijzigingsvoorstel PR militairen per 1 januari 2026 (PA/25.0785 + 1 bijlage)
6. Rondvraag en sluiting



## Agendapunt 1: Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De voorzitter opent de vergadering om 10.05 uur.

### Mededelingen

Geen.

### Vaststelling agenda

Volgens de heer Van Hulsen dient de piepbrief PA/25.0826 van de CCOOP te worden toegevoegd (behorend bij agendapunt 5). De voorzitter veronderstelt dat deze op de laatste versie van de agenda staat, maar de heer Hop stelt vast dat dat niet het geval is. Alleen de piepbrief PA/25.0785 van Defensie staat geagendeerd en spreker vraagt zich daarom af of Defensie met een ander inzicht zal komen. De voorzitter zegt dat dat niet het geval is. De reden waarom het onderwerp ter behandeling geagendeerd is, is vanwege de piep van de CCOOP. De brief behoort dus inderdaad te zijn geagendeerd. Mevrouw Kozoderovic zegt dat deze (per abuis) in de aangepaste versie van de agenda niet is overgenomen. De voorzitter zegt dat als Defensie iets stuurt met een piep termijn en het daarna agendeert, dat in de regel genomen gebeurt omdat er op gepiept is. Dat is hier ook het geval met de brief van 9 december jl. van de CCOOP. Hij stelt de agenda op deze manier vast.

## Agendapunt 2: Vaststellen verslag en actiepunten van de vergadering van 28 oktober 2025 (PA/25.0712 + 1 bijlage)

### Verslag 28 oktober 2025

Mevrouw Van Langeraad-Goes heeft de volgende opmerkingen op het verslag:

- Correctie op de achternaam van haar collega: Ten Berg in plaats van Ter Berg;
- Naar aanleiding van de overlidensuitkering en terugwerkende kracht (pagina 8 onder agendapunt 'Regeling tegemoetkoming AOW-hiaat') wil spreker weten wat er is afgesproken inzake communicatie naar betrokkenen. De voorzitter zegt dit later in de vergadering bij de heer Van de Hoef te zullen navragen.

De heer Rozendal:

- Inzake de update van het BRD is een actiepunt nog altijd niet in de lijst opgenomen. Op pagina 3 van het verslag van 28 oktober wordt verwezen naar een 'pm' in het verslag van 23 september (in dat verslag gaat het om pagina 12). Het betreft de vraag van de heer Van Hulsen 'of de argumenten van weleer om separaat te alloceren nog opgeld doen of dat de synergie winst met BMB boven het uitstralings effect prevaleert'.

De heer Hop:

- Op pagina 5 bovenaan is het niet helder wat de conclusie in de betreffende discussie is. De zin: "De heer Van der Hulst meent dat de voorzitter na de lunch iets heeft opgemerkt dat er iets moet worden opgenomen langs de lijnen van wat spreker net heeft gezegd. De WG PA van 14 oktober 2025 eindigde echter voor de lunch, om 11.23" leidt mede in combinatie met hetgeen eronder nog is weergegeven tot onduidelijkheid. Spreker kan uit het verslag niet opmaken wat er precies besproken is. Zowel de heer Van Hulsen als mevrouw Van Langeraad-Goes pogen de conclusie in de discussie van destijds terug te halen en te verwoorden. De secretaris vraagt wat de door partijen gewenste wijziging in dit gedeelte van het verslag is, aangezien zij deze uit hetgeen wordt gezegd niet kan destilleren. De voorzitter is niet bij de betreffende vergadering aanwezig geweest. Hij vermoedt dat de gevoerde dialoog onbegrijpelijk is geweest en niet zozeer dat het verkeerd is opgeschreven. De voorzitter concludeert dat het verslag voor de heer Hop geen richtinggevend weergave biedt van wat er precies besproken is. Desgevraagd door de voorzitter vertelt mevrouw Van Langeraad-Goes wat zij denkt dat partijen kunnen verwachten, namelijk dat er wordt gewacht op de gesprekken tussen het bestuur van ABP en De Nederlandsche Bank. Op het moment dat



pm daar dusdanig grote problemen worden aangegeven dat de hele transitie niet door zou kunnen gaan, zou er een schrijven van ABP volgen waarin het belang wordt benoemd om methode 1 en 2 te wisselen. Er zou zover zij weet vervolgens tot oktober tijd zijn om dingen te doen. Er is al wel een reactie van het ABP-bestuur gekomen en dat zou misschien geagendeerd moeten worden. De voorzitter verifieert of de heer Hop zich erin kan vinden om de reactie van het ABP-bestuur te agenderen zodat de verwarring kan worden weggenomen en het verslag dat niet doorslaggevend is dan te laten voor wat het is. Aannemend dat het de helderheid brengt die hij normaal gesproken uit het verslag kan halen, is de heer Hop hiermee akkoord.

De heer Hop heeft nog een inhoudelijke opmerking over het verslag:

- Er wordt vanuit Defensie op een gegeven moment opgemerkt dat er een mondelinge terugkoppeling gegeven zou kunnen worden door leden die in de PK zitten. Er is vaker op gewezen dat de overlegtafels strikt gescheiden zijn. Mondelinge terugkoppelingen zijn in die context niet handig.

Het verslag van 28 oktober 2025 (PA/25.0712) wordt met inachtneming van de gemaakte opmerkingen vastgesteld.

#### **Actiepuntenlijst per 28 oktober 2025**

Mevrouw Kozoderovic licht de status van de actiepunten toe:

##### ***Wachttijden LZV, BMB en SMO - AANHOUDEN***

Status is ongewijzigd.

##### ***Regeling tegemoetkoming AOW-hiaat Defensie (per 1 januari 2027) - AANHOUDEN***

Defensie wacht nog op reactie van ABP over de uitvoeringstoets. Daarnaast denkt Defensie gezien de complexiteit van de materie nog na over goede communicatie. De heer Hop vraagt wanneer de reactie van ABP verwacht wordt. De voorzitter stelt voor om de vraag straks bij de heer Van de Hoef neer te leggen.

##### ***WW/BWW, bredere aanpak van VWNW-beleid - AFVOEREN***

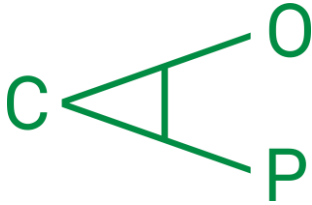
In het verslag van de vorige vergadering staat *“De heer Van der Hulst zegt dat hij dit even moet kortsluiten met zijn collega’s. De voorzitter zegt dat het actiepunt dan nog even blijft staan en dan kan het hopelijk de volgende keer worden afgevoerd.”* De vraag is daarom aan de CCOOP of het punt kan worden afgevoerd.

De heer Hop denkt dat de heer Van der Hulst hier zijn collega’s intern CCOOP bedoeld heeft en niet de collega’s van de andere vakcentrales. Er is in de vorige vergadering uitgebreid toegelicht wat het punt was. Er stond in de brieven dat er een afspraak was gemaakt en dat is niet het geval. Met de toezegging van Defensie dat er geen afspraak over gemaakt is, kan het punt wat de CCOOP betreft worden afgevoerd. Het ging erom duidelijkheid te verschaffen over het feit dat er geen afspraak over is gemaakt. De voorzitter besluit om het punt af te voeren. Ieder der partijen kan het indien nodig of gewenst weer agenderen, bijvoorbeeld aan de hand van een casus of een wetswijziging.

##### ***Fiscale behandeling BIV –OVERHEVELEN NAAR VOORRAADAGENDA***

In de Tweede Kamer overweegt VVD een amendement voor fiscale vrijstelling van de BIV maar wacht het arrest van de Hoge Raad hierover af, dat in 2026 wordt verwacht. Na het definitieve standpunt van de Tweede Kamer zal het onderwerp worden ingebracht in de TS NPC.

De heer Van Hulsen vraagt zich af of het punt op de lijst moet blijven staan gezien het feit dat het elders besproken wordt en zeker ook omdat er nog gewacht wordt op iets dat ergens, misschien, in 2026 gaat gebeuren. Wellicht is de toezegging dat het te zijner tijd in de TS NPC besproken wordt afdoende en kan het punt afgevoerd worden. Mevrouw Van Langeraad-Goes hecht er wel aan om het punt in het oog te blijven



pm houden en stelt voor het naar de voorraadagenda te verplaatsen. Dit is wat de voorzitter betreft akkoord.

De heer Hop vindt de omschrijving in het actiepunt “*wanneer mevrouw Monster zover is*” niet passend. De voorzitter is het hiermee eens en stelt voor om de omschrijving te wijzigen naar “De voorzitter stelt voor om dit onderwerp in de TS NPC in te brengen.”

***Pensioenovereenkomst per 1 juli 2025 – AFVOEREN***

Voorgesteld wordt om het aan de bonden over te laten wanneer ze dit onderwerp willen bespreken (aldus de dossierhouder).

Wat de heer Hop betreft kan het punt worden afgevoerd omdat er geen behoefte meer is aan agendering. Indien de behoefte alsnog ontstaat kan het punt weer worden opgebracht. Ook de heer Van Hulsen geeft aan het punt af te willen voeren omdat 1) de datum reeds gepasseerd is, 2) er op 23-09-2025 overeenstemming bereikt is en 3) de pensioenovereenkomst sowieso nog een keer gewijzigd zal worden en in de werkgroep op tafel komt. Het nog openstaande discussiepunt kan dan daarbij betrokken worden. De voorzitter besluit het punt af te voeren.

***Verbetermaatregelen Regeling Volledige Schadevergoeding - AANHOUDEN***

De Kamerbrief ligt bij de Minister (wacht op diens akkoord), de centrales worden binnenkort geïnformeerd. De brief is een update over de verbetermaatregelen die in mei 2025 in reactie op het rapport van de Veteranenombudsman zijn aangekondigd.

***PTSS-protocol - AANHOUDEN***

Het implementatievoorstel staat vandaag geagendeerd.

***Update BRD - AANHOUDEN***

De brief over het huisvestingspunt wordt volgend jaar (januari) aangeboden.

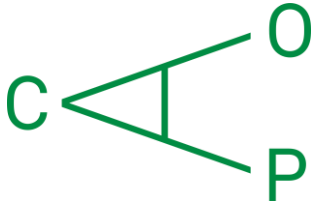
pm Mevrouw Van Langeraad-Goes denkt dat het goed zou zijn als de werkgroep nog eens inhoudelijk betrokken wordt en aangesloten blijft omdat er nog een aantal kritische punten is langsgekomen tijdens de presentatie die onlangs in het io REO DOSCO is gegeven. Bovendien is het bericht gedeeld dat APG binnenkort van een flink aantal mensen afscheid zal nemen. Dit geeft onrust bij achterblijvers die daardoor wellicht overwegen om ook te vertrekken, terwijl het enorm belangrijk is dat deze mensen bij BRD blijven. Sterker nog, als er APG-ers zijn die weg willen en kennis hebben is dat eveneens van belang. De voorzitter besluit een actiepunt toe te voegen dat Defensie een moment zal kiezen om de centrales nadrukkelijk bij te praten over hoe het traject loopt met inbegrip van het aspect dat mevrouw Van Langeraad-Goes aangeeft.

***Verzoek ABP over de collectieve waardeoverdracht van nettopensioen - AANHOUDEN***

Er is een brief van de PK ter informatie aan de WG PA gestuurd inzake het verzoek dat aan ABP is gedaan. De gewenste route zoals besproken in de WG PA van 14-10-2025 is niet gevolgd. Wat Defensie betreft is er daarentegen geen man overboord omdat de keuze voor Zwitserleven geen verrassing is. Daarom wordt voorgesteld om het punt af te voeren.

De heer Van Hulsen zegt het, als algemene observatie, ingewikkeld te vinden om te volgen wie op welk moment welke brief binnenkrijgt, bespreekt, reageert, enzovoort. Het onderwerp ‘collectieve waardeoverdracht’ valt in meerdere brokken uiteen:

- De toekomst na de overdracht:  
In de WG PA is nog niet gesproken over al dan niet doorgaan met een nettoregeling. Dit is in de PK-setting wel al besproken.



- Bestaande rechten en mensen die al een uitkering ontvangen:  
Met betrekking tot het overhevelen naar Zwitserleven heeft ABP een brief gestuurd met de vraag of men zich bewust is dat de overdracht dan gaat landen bij twee instanties onder Zwitserleven, namelijk een verzekeringsmaatschappij en een PPI. In de PK is hier geen bezwaar tegen, maar de vraag is in de WG PA nog niet expliciet aan de orde geweest.

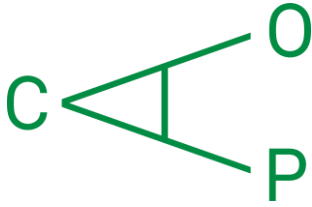
Mevrouw Van Langeraad-Goes vult aan dat de CMHF wel een principiële bezwaar heeft tegen het feit dat de sector slechts geïnformeerd wordt over wat de PK besluit in plaats van zelf dingen te kunnen regelen of met dingen in te stemmen. De CMHF is principieel van mening dat er zicht gehouden moet worden op de eigen regeling en dat het behoud van zeggenschap over de militaire aspecten bewaakt moet worden. Alles wat de militaire regeling raakt zou wat de CMHF betreft in de werkgroep langs moeten komen.

De voorzitter vraagt of het actiepunt geherformuleerd dient te worden. Mevrouw Van Langeraad-Goes verwacht dat er vanuit de PK nog een update volgt over wat daar besloten is. Het zou echter chique zijn als ABP zich realiseert dat de sector zelf geïnformeerd moet worden en niet afhankelijk is van een brief die naar de PK gaat, de PK die daarop reageert en de PK die het SOD informeert. Het zou wellicht niet verkeerd zijn om een signaal aan het ABP-bestuur af te geven dat Defensie een eigen regeling heeft en zelf geïnformeerd moet worden, zonder tussenkomst van de PK die er al dan niet aan denkt om het SOD op de hoogte te brengen.

De voorzitter vraagt of het verstandig is om de mededeling van ABP af te wachten en daarop dan te reageren zoals nu wordt gesuggereerd. De heer Van Hulsen vindt dit prima, maar het laat onverlet dat de genoemde onderwerpen vroeg of laat nog in de werkgroep besproken dienen te worden. Met betrekking tot het punt dat het geld over twee potjes verdeeld wordt kan er eigenlijk geen discussie bestaan want de tafel was ervan op de hoogte en daarnaast zit het conform afspraak bij Zwitserleven. Met betrekking tot het punt van de toekomst is spreker het met mevrouw Van Langeraad-Goes eens dat de tafel er een eigenstandige opvatting over zou moeten hebben. Wat hem betreft dient er dan ook voor gezorgd te worden dat de twee brieven (de splitsingsbrief en de toekomstbrief) in de WG PA op tafel komen.

De heer Hop vraagt of echt verzekerd is dat ABP geen brief aan het SOD heeft gestuurd en alleen de PK heeft geïnformeerd. Er is ooit een afspraak gemaakt dat SOD en PK gelijktijdig over brieven van ABP beschikken als deze binnenkomen. Meer dan eens hebben partijen echter moeten constateren dat daar een discrepantie in zit. Volgens de voorzitter heeft het SOD geen brief ontvangen. Als dit type brief ontvangen wordt, zeker over dit onderwerp, wordt deze normaal gesproken direct doorgestuurd.

De voorzitter wil terug naar de herformulering van het actiepunt en vraagt of mevrouw Van Langeraad-Goes hierbij kan helpen. Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat het punt eigenlijk ging over hoe Defensie omgaat met collectieve waardeoverdracht. Het standpunt hierover stond in de brief. Inmiddels is er een reactie van het ABP-bestuur over het standpunt dat aangeboden zou worden. Daar kan dan wel weer meteen (ook inhoudelijk) op gereageerd worden maar is onderwerp van de brief die kennelijk nu nog niet gestuurd is, dus zou zo dan weer opgepakt kunnen worden. De voorzitter vraagt of de volgende formulering in dat geval juist is: "De voorzitter wacht de berichtgeving van ABP op dit punt af en zal deze met de sociale partners delen." Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat eigenlijk meest zuiver zou zijn dat de brief alsnog wel uitgaat omdat het over de nettoregeling gaat. Aangezien er een eigenstandige pensioenregeling is zou de sector, op het moment dat er een besluit is genomen over hoe zij wil omgaan met de waardeoverdracht van de nettoregeling voor het militaire gedeelte, dat in de rechtlijnigheid van denken aan ABP kenbaar moeten maken. De voorzitter concludeert hieruit dat Defensie dus eerst een brief uit zou moeten doen, waarop mevrouw Van Langeraad-Goes bevestigend reageert. ABP zal vervolgens daarop reageren met een brief



zoals aan de PK is gestuurd, over hoe ze dit willen gaan uitvoeren. De voorzitter vindt het ingewikkeld om het actiepunt zodanig te formuleren dat partijen de discussie een volgende keer niet weer overdoen.

De heer Van Hulsen oppert de volgende formulering: “Zorgen dat ABP het SOD informeert over de splitsingsbrief en de nettoregeling na overdracht.” Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt daarop terug dat het eigen besluit aan het ABP-bestuur gemeld moet worden, waarop de heer Van Hulsen stelt dat er eerst voor gezorgd moet worden dat de informatie om dat besluit te nemen er komt. Mevrouw Van Langeraad-Goes vraagt of deze informatie dan ook niet ontvangen is. De heer Van Hulsen antwoordt dat dat zover hij kan overzien niet het geval is. Mevrouw Van Langeraad-Goes verduidelijkt niet te doelen op de splitsingsbrief maar op de brief over de nettoregeling. De heer Van Hulsen geeft aan dat deze er voor de bestaande rechten en de uitkeringsgerechtigden is. Volgens mevrouw Van Langeraad-Goes waren de nettoregeling en collectieve waardeoverdracht de aanleiding om de brief te sturen. Hierover heeft het SOD het besluit genomen om in te stemmen met de manier zoals door ABP uiteengezet, hetgeen de heer Van Hulsen beaamt. Mevrouw Van Langeraad-Goes benoemt vervolgens dat die brief niet is verstuurd, maar deze zou omwille van zuiverheid alsnog verstuurd moeten worden om ABP te laten weten dat het SOD akkoord gaat met de collectieve waardeoverdracht naar Zwitserleven. Daarbij kan dan worden opgemerkt dat vernomen werd dat de PK al een stap verder is en het SOD die brief ook meteen wil ontvangen. De voorzitter besluit nu om naar het volgende actiepunt te gaan en de formulering van dit punt te laten staan omdat hij zich niet kan permitteren om zo lang bij dit punt te blijven hangen. De heer Van Hulsen wijst erop dat de discussie die gevoerd is in het verslag zal landen. Hij stelt een neutrale omschrijving voor zoals “Zorgen dat er een stand van zaken omtrent nettopensioen wordt geboden” of iets dergelijks. In het verslag is dan terug te lezen wat er precies bedoeld werd.

***Compensatieregeling FLO'ers die langer hebben doorgewerkt dan hun oorspronkelijke FLO datum – AFVOEREN***

De dossierhouder heeft aangegeven dat dit is afgehandeld. Het punt kan dus worden afgevoerd.

De heer Van Hulsen wil een opmerking maken. Hij vindt het ingewikkeld dat er in een formeel verslag opgenomen wordt, en er een actiepunt van gemaakt wordt, dat iets informeel gedeeld is of wordt. De voorzitter is het eens en besluit het punt af te voeren onder de vaststelling dat een actiepunt niet opnieuw op deze manier moet worden opgenomen.

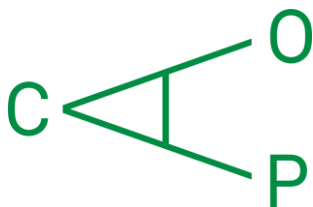
***Reactie PK op SOD brief van 2 juli inzake concept Pensioenreglement 2027 (PA/25.0645 + 3 bijlagen) – AFVOEREN***

De brief inzake het informeren van de PK over het onderzoek AOP militairen is voor nadere afstemming rondgestuurd. De reacties van de centrales zijn verwerkt en de versie die met een piep zou worden aangeboden is vanochtend aangeboden (PA/25.0836 + 1 bijlage).

***Uitvoeringsbeleid vaststellen nDERontslagdatum bij (potentieel) veranderende AOW-leeftijd – AANHOUDEN***  
Dit punt wordt voor volgend jaar geagendeerd.

**Agendapunt 3: Implementatie Protocol voor psychische aandoeningen, waaronder PTSS (PA/25.0677+ 2 bijlagen, PA/25.0806)**

Op 27 oktober is het protocol in de finale versie aan de centrales aangeboden. De werkgever heeft een plan van aanpak opgesteld voor de invoering omdat zij van mening is, aldus de voorzitter, dat de materie dermate belangrijk en gevoelig is dat de invoering op een uiterst beheerste en gecontroleerde manier moet gebeuren. In de brief van 3 december (PA/25.0806) is dit uiteengezet. Deze brief wil Defensie vandaag graag met de centrales bespreken.



De heer Den Hollander geeft een toelichting:

- Het is fijn dat het protocol er eindelijk is. Tegelijkertijd is de verwachting dat veel mensen zullen aangeven ervan te willen profiteren omdat het protocol tot hogere invaliditeitspercentages zal leiden;
- Defensie wil hier op een goede manier aan tegemoetkomen, rekening houdend met het feit dat een heel uitgebreide beoordeling te veel tijd gaat kosten en betrokkenen het niet fijn vinden om nog een keer door een arts te moeten worden gezien;
- Er is gekozen voor een proactieve aanpak waarbij de doelgroep zelf geen actie hoeft te ondernemen. Defensie zal de dossiers lichten en op basis van wat daarin staat (hetgeen geleid heeft tot het vaststellen van het invaliditeitspercentage) een omrekening maken aan de hand van het herziene protocol;
- Besloten is om de mensen die het langst wachten het eerst aan de herbeoordeling te onderwerpen en vervolgens toe te werken naar de meest recente dossiers;
- Ieder dossier wordt op zich beoordeeld waarmee invulling gegeven wordt aan de persoonlijke benadering;
- Zodra een dossier is beoordeeld en er een nieuw percentage uit is gekomen, worden de wijzigingen door ABP verwerkt en wordt er een besluit opgemaakt waarin de wijziging wordt weergegeven (nieuw percentage + daaruit volgende aanpassing MIP en BIV);
- De ingangsdatum is voor iedereen gelijk, te weten de datum van inwerkingtreding van het protocol;
- Aandachtspunten waar nu nog aan gewerkt wordt zijn:
  - Extra capaciteit, zowel bij verzekeringsartsen als bij de administratie.
  - In de ministeriële regeling zal een wettelijke basis gecreëerd moeten worden om de ambtshalve beoordeling te mogen doen, mede gelet op de AVG.
- Beoogde startdatum is 1 juli 2026.

#### **AC**

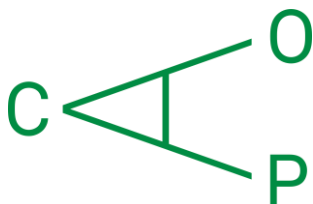
De heer Van Hulsen:

- Vindt de datum 1 juli 2026 gezien de hele voorgeschiedenis wat laat;
- Zou aan het starten met de oudste dossiers willen toevoegen om te starten met degenen ouder dan 75 jaar, om zoveel mogelijk te bewerkstelligen dat dossiers van ouderen worden behandeld voordat ze komen te overlijden;
- Heeft niet iets principieels tegen op een papieren beoordeling, maar zou degenen die bezwaar maken tegen het resultaat (omdat zij bijvoorbeeld niet op een hoger maar op eenzelfde percentage uitkomen) de mogelijkheid willen bieden om in de bezwaarfase alsnog fysiek beoordeeld te worden. Dat is niet alleen goed voor de zorgvuldigheid maar ook voor de acceptatie, dat deze mensen het gevoel hebben serieus genomen te worden;
- Spoort aan om alle beschikbare elementen in de bedrijfsvoering te gebruiken en te proberen mensen uit de markt te trekken die de keuringen kunnen doen.

#### **CMHF**

Mevrouw Van Langeraad-Goes:

- Zegt dat het AC zojuist al veel naar voren heeft gebracht dat vanuit de achterban van de CMHF ook is aangegeven;
- Wat betreft de datum ziet de CMHF graag dat er daadwerkelijk een datum vastgezet wordt en deze dus niet steeds verder naar de toekomst opschuift. Vanaf de gestelde datum zou terugwerkende kracht moeten gelden voor alles en iedereen die daarna in tijd nog opschuift;
- Wat de volgorde van de herbeoordelingen betreft wil de CMHF niet starten met het oudste dossier maar met de oudste deelnemer. De argumentatie is hetzelfde als het AC aangaf;
- Ook vanuit de CMHF wordt gesteund dat de mogelijkheid voor een fysieke herbeoordeling geboden wordt als iemand daarom vraagt. De enige aarzeling hierbij is de vraag wat het met de doorlooptijd van de andere



dossiers doet op het moment dat Defensie bezig is met iemand die om een dergelijke herbeoordeling vraagt.

#### **ACOP**

De heer Rozendal:

- De ACOP is blij met de gekozen aanpak. In de basis is deze goed, daarnaast is er een aantal vragen en opmerkingen;
- Een eerste vraag gaat over het bepalen van de doelgroep zoals beschreven op pagina 2, laatste alinea. Spreker wil weten of 65-plussers ook deel uitmaken van deze herbeoordeling. Het standpunt van de ACOP is dat dit wel het geval zou moeten zijn en er geen groepen op basis van leeftijd worden uitgesloten;
- Een volgende vraag is of er ook iets gedaan kan worden voor nabestaanden, bijvoorbeeld degenen die een bijzonder nabestaandenpensioen genieten;
- Inzake de geplande datum ligt de werking wat de ACOP betreft op een eerder moment dan 1 juli 2026, in ieder geval niet later dan 1 januari 2026. Dat de datum nog fluïde zou kunnen zijn op basis van het al dan niet vinden van een wettelijke grond is voor de ACOP echt een onbegaanbaar pad. Het protocol is op 23 september jl. door partijen vastgesteld. Dat zou reden kunnen zijn om deze datum als ingangsdatum te beschouwen, maar 1 januari 2026 kan ook in het kader van de communicatie een mooi moment zijn. Er kan dan gezegd worden dat er wellicht iets later gestart wordt met de herbeoordelingen –zijnde 1 juli 2026 of zoveel eerder of later als de wettelijke grond ervoor wordt gevonden- maar dat de werking van al die herbeoordelingen teruggaat tot 1 januari 2026;
- Ten aanzien van de terugwerkende kracht wordt het SOD van maart in herinnering gebracht, waar de ACOP veelvuldig herhaald heeft dat er ook naar het verleden moet worden gekeken. Dit standpunt is onveranderd. Het plan van aanpak dat voorligt kijkt weliswaar in zekere mate naar het verleden, maar er is niet goed te overzien of er geen groepen of individuen over het hoofd worden gezien. Onderdeel van de evaluatie zal daarom moeten zijn te bezien of er groepen zijn die in alle redelijkheid en billijkheid mogelijk nog iets tegoe hebben.
- De ACOP wil weten hoe er wordt omgesprongen met mensen die tussen nu en het moment dat zij zouden worden herbeoordeeld komen te overlijden. Mogelijk hebben nabestaanden nog belang bij een vorm van herbeoordeling in een op dat moment gesloten dossier.

#### **CCOOP**

De heer Hop:

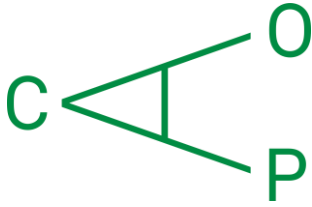
- Sluit zich aan bij hetgeen door de collega-centrales is ingebracht, met name de oproep van de ACOP om de ingangsdatum op 1 januari 2026 te stellen;
- Ook het starten met de oudsten qua leeftijden wordt door de CCOOP gesteund, om genoemde situaties te voorkomen zoals dat mensen in de fase van herbeoordeling komen te overlijden;
- Het punt van de terugwerkende kracht wordt eveneens onderschreven. In het geval er specifieke groepen toch tussen wal en schip blijken te vallen, wil ook de CCOOP de ruimte houden om daar later op terug te komen.

De voorzitter kondigt een korte schorsing aan, zodat Defensie de beantwoording van de gestelde vragen kan voorbereiden.

#### **SCHORSING 11.12 - 11.30 UUR**

De voorzitter hervat de vergadering na de schorsing, waarin Defensie zich gebogen heeft over de bemerkingen van de centrales.

- De voorzitter is allereerst verheugd om te bespeuren dat de centrales beeld hebben bij de hoofdschuitsrichting die gekozen is;



pm • Voor sommige vragen/opmerkingen geldt dat Defensie, om er iets significant over te kunnen zeggen, deze eerst even mee terug moet nemen om over na te denken. Er zal daarom een reactie gegeven worden op de hoofdpunten en Defensie zal daarna een brief sturen met wat uiteindelijk wordt voorgesteld, zoals over de punten waarbij de centrales een suggestie hebben ingebracht.

De heer Den Hollander:

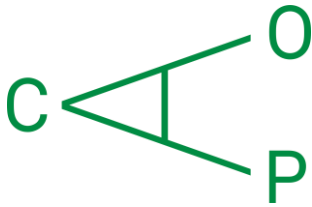
- Met betrekking tot het starten met de oudsten qua leeftijd is er begrip voor wat door de centrales naar voren is gebracht. Defensie denkt een combinatie te kunnen maken (deels leeftijd, deels langste wachttijd) maar moet nader bekijken hoe groot de groepen zijn om daarin een grens te kunnen bepalen;
- Met betrekking tot de mogelijkheid om de herbeoordeling in de bezwaarfase uitgebreider te maken is er een spanningsveld aangezien fysieke beoordelingen meer tijd opnemen. De bezwaarmogelijkheid is in principe gericht op dat er verkeerd omgerekend zou zijn, dus dat de medische rapportage die ten grondslag lag aan het eerder invaliditeitspensioen op een verkeerde manier vertaald is naar het protocol. Dat zou niet de gelegenheid moeten zijn om nieuwe aspecten die niet eerder beoordeeld zijn toe te voegen. Als daar sprake van is –hetgeen natuurlijk goed mogelijk is– dan bestaat het reguliere traject waar men ook nog gewoon recht op heeft en zich apart voor kan melden. Defensie wil proberen om dit element niet in de bezwaarfase van de papieren herbeoordeling te plakken;
- De verzekeringsartsen worden geschoold in de techniek van het toepassen van het protocol. Indien nodig (als er in een dossier net wat informatie mist om de papieren herbeoordeling goed te kunnen uitvoeren) heeft de arts straks de ruimte om een telefonische afspraak met betrokkenen te plannen. Daarnaast geldt het grondbeginsel ‘bij twijfel: voordeel schutter’.

Mevrouw Van Langeraad-Goes wil alvast op dit punt reageren. De aanpak klinkt logisch en zij begrijpt wat de intentie is. Tegelijkertijd denkt zij dat in de communicatie goed moet worden uitgelegd dat de optie er voor betrokkenen is om zich te melden voor het reguliere traject (in geval van nieuwe aspecten die nog niet beoordeeld zijn) maar dat dit losstaat van de papieren herbeoordeling.

De heer Van Hulsen snapt het dilemma dat Defensie schetst maar heeft het gevoel dat er op deze manier potentieel frustratie of teleurstelling wordt georganiseerd. Er wordt uitgelegd dat het een papieren beoordeling is waarbij alleen bezwaar gemaakt kan worden tegen het omrekenen. Als iemand iets anders wil voorleggen moet dat worden aangevraagd en dan is diegene pas over drie jaar aan de beurt omdat de nieuwe beoordelingen weer doorschuiven naar de toekomst. Hij weet de oplossing zelf ook niet maar zou ervoor willen pleiten om het maximaal mogelijke te doen zodat als iemand iets onderbouwd naar voren brengt, diegene alsnog een plekje kan krijgen. De heer Den Hollander verduidelijkt dat het niet de bedoeling is om nieuwe aanvragen langer te laten wachten doordat deze gelijktrekkingsmaatregel wordt ingevoerd. De extra capaciteit is ‘erbovenop’ bedoeld om dit mogelijk te maken.

De heer Den Hollander vervolgt:

- Met betrekking tot de vraag of de 65-plussers in de doelgroep zijn opgenomen, legt hij uit dat zij daartoe behoren maar dat de herberekening van het MIP na 65+ kan leiden tot een andere uitkomst. Hier zal Defensie later nog op ingaan, maar de 65-plussers worden dus niet van de regeling uitgesloten;
- Met betrekking tot de ingangsdatum van 1 juli 2026 legt spreker uit dat dit gedaan is om de zaken bij elkaar te houden. Zodra het nieuwe protocol is ingevoerd werkt het voor iedereen. Als er eerder gestart wordt met nieuwe aanvragen en de gelijktrekkingsmaatregel op een later moment wordt ingevoerd, kan het zijn dat mensen toch de herbeoordeling willen en dan in een lang herbeoordelingstraject vallen. Om die reden is uitgegaan van 1 juli 2026 als ingangsdatum en datum waarop de wijzigingen in de aanspraak worden doorgevoerd.



Volgens de heer Van Hulsen was de essentie om te kijken naar wat de situatie van betrokkene was op een bepaalde datum die in het verleden kan liggen. Dat is in de verzekeringsgeneeskunde niet ongebruikelijk. Er zijn twee data geopperd, te weten de ingangsdatum van het protocol en 1 januari 2026. De voorzitter zegt dat Defensie op 1 juli 2026 is uitgekomen om te voorkomen dat er weer op een datum moet worden teruggekomen. Er is rekening gehouden met de tijd die nodig is voor inhuur van (schaars beschikbare) capaciteit en voor de wetwijziging waarbij nog gekeken moet worden op welk niveau dat gedaan moet worden (MR of een hoger niveau). De voorzitter begrijpt de door de centrales genoemde data maar voelt een drempel als het om terugwerkende kracht gaat. Daarom zal Defensie dit punt eerst terugnemen en in de brief die gestuurd wordt aangegeven wat het definitieve voorstel zal zijn. De heer Rozendal merkt op de datum 1 januari 2026 niet als terugwerkende kracht te zien want deze ligt nog altijd in de toekomst. Degenen die zich melden weten dat er een wachtlijst is en dat zij dus niet direct aan de beurt komen. De zaken bij elkaar houden zoals Defensie aangeeft ziet hij niet in relatie tot de voorgestelde datum van 1 juli 2026 want hetzelfde kan gezegd worden voor 1 mei of 1 februari. In de uitvoering zit daar volgens hem geen enkel verschil in.

Mevrouw Van Langeraad-Goes vraagt ter verduidelijking wat de ingangsdatum van het nieuwe protocol is. De voorzitter antwoordt dat partijen dit met elkaar afspreken. Er is overeenstemming bereikt over de inhoud maar zij dienen met een formele brief met elkaar af te spreken wanneer het protocol gelding heeft en er aanspraken aan ontleend kunnen worden. De heer Rozendal vult hierop aan dat partijen het in oktober vorig jaar ook al eens waren dat de aanpassing van de 'Richtlijn medische eindtoestand' (die overigens een andere naam heeft in de MR) gepubliceerd zou worden, waarbij twee datums zijn genoemd te weten oktober 2024 en oktober 2025. Dit is echter niet gedaan. Verder uitstel kan daarom niet worden gepermitteerd, niet richting achterban maar dus ook niet naar aanleiding van de afspraken die eerder zijn gemaakt. Dit vormt wat de ACOP betreft een extra pleidooi voor de uiterlijke datum van 1 januari 2026.

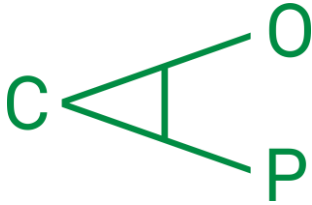
***Conclusie m.b.t. 'Implementatie Protocol voor psychische aandoeningen, waaronder PTSS' (PA/25.0677+ 2 bijlagen, PA/25.0806):***

De voorzitter vat samen dat Defensie een brief zal opstellen aan de hand van de discussie die gevoerd is. (pm). Daarin komen de volgende elementen aan de orde:

- Het moment waarop het nieuwe protocol en de 'Richtlijn medische eindtoestand' formele werking krijgen;
- Het moment waarop Defensie begint met ambtshalve papieren herbeoordelingen. Dit hangt mede af van de wettelijke grondslag, waar in de brief eveneens op zal worden ingegaan;
- De volgorde van papieren herbeoordeling naar aanleiding van de opmerking om de oudsten in leeftijd er het eerst voor in aanmerking te brengen;
- De overige verbeteringsuggesties die naar voren zijn gebracht;
- De te nemen maatregelen ten aanzien van de randvoorwaarden om dit in de personele sfeer mogelijk te maken. De voorzitter wil het bureau dat de werkzaamheden gaat uitvoeren niet zomaar confronteren met een brief van het georganiseerd overleg, maar een manier kiezen die zij voor hun rekening kunnen nemen en ook acceptabel vinden.

De heer Rozendal vraagt om ook de afweging mee te nemen welke ruimte er is om over het onderwerp te communiceren. Voorgenomen werd om er op enig moment over te gaan communiceren maar dat moet dan wel het juiste moment zijn. Daarnaast zou de communicatie in het kader van de beheerste invoering gezamenlijk moeten gebeuren.

De heer Hop vraagt of de brief als behandelbrief zal worden aangeboden, hetgeen de voorzitter bevestigt. De heer Hop vraagt enige verduidelijking over het laatstgenoemde punt, want volgens hem wordt er gewoon een proces afgesproken en als er in de uitvoering iets extra's nodig is verschijnt er op een andere



tafel wel een versneld uitbreidingsplan. Hier geeft de voorzitter de heer Hop gelijk in. Goed beschouwd betreft het bedrijfsvoering. Het enige dat hij heeft willen aangeven is dat de uitvoerbaarheid nadrukkelijk in het geheel wordt meegenomen. Desgevraagd door de voorzitter licht mevrouw Zingel toe dat er qua verzekeringsartsen binnen de huidige capaciteit geen ruimte is en er op allerlei manieren gekeken wordt hoe er extra capaciteit kan worden vrijgemaakt. Dit begrijpt de heer Hop maar het kan niet zo zijn dat het bureau inspraak heeft of zou moeten instemmen met hetgeen partijen hier aan tafel met elkaar afspreken. De voorzitter zegt dat dat niet het geval is. Hij probeert alleen de uitvoering te betrekken bij de afspraken om te voorkomen dat deze onuitvoerbaar blijken. Sociale partners maken de rechtspositionele afspraken voor de doelgroep en Defensie neemt de maatregelen die nodig zijn om te zorgen dat deze uitgevoerd worden.

#### PAUZE 11.57 – 12.50 UUR

#### Agendapunt 4: RVU (AP/25.0710 + 1 bijlage, AP/25.0676, AP/25.0828 + 3 bijlagen)

Aan de orde is, aldus de voorzitter, een voorstel van Defensie over hoe om te gaan met de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) per 2026. Dit voorstel is niet panklaar, zoals met categorieën erin die onmiddellijk kunnen worden toegepast.

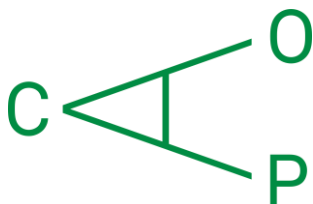
De heer Van de Hoef geeft een toelichting op het voorstel (brief van 11 december jl.):

- Momenteel is er een tijdelijke regeling die afloopt op 31 december a.s. De aanspraken die op grond van deze regeling zijn verleend blijven doorlopen;
- Er gelden nieuwe criteria waar een RVU vanaf 2026 aan moet voldoen (het toetsingskader);
- Het voorstel is om in 2026 onderzoek te laten doen naar de functies/werkzaamheden waarvan sociale partners moeten beoordelen of het zware beroepen zijn in relatie tot toekennen van RVU binnen 3 jaar voor AOW. Dit onderzoek kost tijd;
- De vraag is of en hoe partijen in afwachting van het onderzoek RVU willen toekennen aan mensen die nog geen definitieve RVU hebben maar wel van een dergelijke regeling gebruik willen maken;
- De criteria zijn momenteel relatief overzichtelijk in het BARD opgenomen. Handiger zou echter zijn om een soort kapstokbepaling in het BARD op te nemen die zegt dat er straks een RVU-regeling is en de nadere regels vastgesteld worden in een ministeriële regeling (URBARD o.i.d.). Op die manier geeft het de benodigde flexibiliteit;
- Een voorlopige regeling vanaf 2026 is nog niet gereed.

#### AC

De heer Westermeijer:

- Het AC heeft in eerste instantie een brief gestuurd die bij de andere drie centrales navolging gevonden heeft. Nu ligt het voorstel van Defensie voor een structurele oplossing en een voorlopige regeling;
- Op dit moment zou meest gefocust moeten worden op de voorlopige regeling omdat er voor de structurele oplossing meer tijd nodig is en er per 1 januari a.s. geen regeling meer is;
- De vraag is op welke manier bepaald kan worden dat mensen in 2026 aanmerking komen zonder dat zij er in de structurele regeling vervolgens weer buiten vallen;
- De STAR (Stichting van de Arbeid) heeft aangegeven dat een RVU-regeling ingaande per 2026 mogelijk is, ook al zijn validatietrajecten nog niet afgerond. Hoewel het Defensie niet betreft omdat de STAR er voor de civiele partijen is, wordt door hen dus breeduit gecommuniceerd dat zoiets prima in een cao kan worden afgesproken.



### ACOP

De heer Rozendal:

- Zegt dank voor de brief, die inhoudelijk amper afwijkt van de brief die vanuit drie centrales is gestuurd;
- Rectificeert –zoals hij in de WG AFR op 18 november jl. ook reeds heeft gedaan- dat waar in de brief namens de drie centrales 'AC' als medeondertekenaar staat, dit 'CMHF' moet zijn;
- In de brief van Defensie wordt voorgesteld om het onderzoek uit te besteden, hetgeen wordt gesteund. Dit stond oorspronkelijk ook in de conceptbrief van de drie centrales;
- Volgens spreker moet het lukken om vandaag een akkoord te bereiken over een tijdelijke regeling voor 2026. Er is wat hem betreft in ieder geval slechts één verzoek tot aanvulling en voor de rest twee lijstjes die in de bijlage van de MR onder A en B opgenoemd kunnen worden.

### Defensie

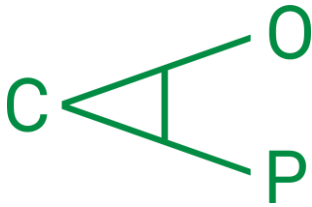
De heer Van de Hoef:

- De vraag die nadrukkelijk aan de orde is, is wat 'zwaar werk' is;
- Wat het fiscale aspect betreft komt er weer eenzelfde bepaling in de Wet op de loonbelasting waarmee de drempelvrijstelling wordt verlengd;
- Bovensectoraal zijn er afspraken gemaakt waaraan Defensie zich als werkgever en kabinetssector geacht wordt te houden. Hier wordt op een gegeven moment een evaluatie van gedaan;
- Wat betreft een 'voorlopige' regeling voor 2026 is spreker het met de heer Westermeijer eens dat eigenlijk wel moet worden vastgesteld –los van het uit te voeren onderzoek- dat de mensen er in de definitieve regeling ook onder zullen vallen.

### ACOP

De heer Rozendal:

- Al praten partijen er een jaar met elkaar over, zullen zij nooit kunnen vaststellen wat 'zwaar werk' is. Nederland kent de definitie niet en ook in omliggende landen is er geen definitie. Men gebruikt er beschrijving van vormen van werkomstandigheden waarmee binnen het kader van dat land het werk als 'zwaar werk' zou kunnen worden beschouwd. Zeker nu aan TNO de opdracht is gegeven om het toetsingskader vast te stellen en beoordelen, zou hij dat pad helemaal niet op willen gaan. Partijen zouden dan proberen het wiel uit te vinden en dat gaat hen nooit lukken, zo is zijn overtuiging;
- Om te bepalen wat er wel of niet in past heeft spreker vooral aangehaakt op wat er al gedaan is in andere sectoren, op wat er in het toetsingskader al dan niet is opgenomen en op de eigen regelgeving;
- Spreker voelt niet de belemmering dat het niet uitlegbaar zou zijn dat werk dat in de tijdelijke regeling in aanmerking komt, in de echte regeling niet terugkomt. Sterker nog, dit vindt hij juist heel goed uitlegbaar vanwege voornoemde 'onkundigheid' van partijen;
- Spreker heeft wat aantekeningen gemaakt in de bijgesloten MR, waar hij een vraag en een opmerking bij heeft en verder heeft hij alleen nog de invulling voor bijlage 1;
- Zijn vraag betreft artikel 2 onder b, waar opgenomen is dat iemand 35 jaar dienst moet hebben gehad bij de overheid. Kijkend naar wat er onder c staat vraagt hij zich af waarom dit nog nodig is. De voorzitter vraagt de heer Van de Hoef om een antwoord hierop. De heer Van de Hoef zegt dat dit typisch een eigen criterium van de sector is, dat losstaat van het TNO-toetsingskader. Defensie heeft een hele nette regeling gehad de afgelopen drie jaar maar spreker vraagt zich af of nou juist dit element meegenomen zou moeten worden in een voorlopige regeling. De voorzitter beluistert de vraag van de heer Rozendal zo dat gezocht wordt naar wat de grondslag überhaupt geweest is. Volgens de heer Rozendal was dat om de greep kleiner te maken en het op die manier financieel behapbaar te houden. De vraag is of dit nog nodig is. De heer Van de Hoef zegt dat het in combinatie met wat er onder c staat zou gaan om 15 jaar voorafgaand aan de 20 jaar. De nieuwe regeling vanaf 2026 is echter niet bedoeld voor situaties waarin het bedoelde zware werk niet dagelijks meer wordt gedaan.



Partijen bespreken het richten op de tijdelijke of de structurele regeling, waarbij van de kant van centrales AC en ACOP aangegeven wordt dat zij zich voor dit moment focussen op de tijdelijke regeling. Wat de heer Van Hulsen betreft is het vertrekpunt te kijken naar wat er 'verkeerd' is in de huidige regeling en te bepalen welke groepen er nu in zitten en er in de toekomst vermoedelijk niet meer in zitten c.q. welke groepen er nu niet in zitten en er in de tijdelijke regeling wel in zouden moeten zitten. Op dit moment discussie voeren over de structurele regeling is niet opportuun. Waar het vandaag over zou moeten gaan is het inregelen van de kapstokbepaling in het BARD en het invullen van de tijdelijke regeling 2026. De heer Rozendal is het hiermee eens en wijst erop dat Defensie in haar brief aangeeft een externe partij nodig te hebben. Het gaat naar verwachting nog veel tijd kosten voordat het onderzoek door hen gedaan is en partijen het over de structurele regeling kunnen hebben.

Mevrouw Van Langeraad-Goes wil aan de discussie over de 35 dienstjaren toevoegen dat er gelet zou moeten worden op indirecte discriminatie van vrouwen. Zij zijn vaker herintreders en parttimers waardoor zij met dit soort criteria mogelijk in de knoei komen.

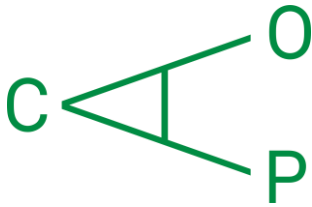
• De voorzitter is benieuwd naar de invulling die de heer Rozendal aankondigde, de lijst die hij in zou willen brengen. De heer Rozendal geeft allereerst aan dat in artikel 2 lid 1 onder c waar de bijlage 1 genoemd wordt, toegevoegd zou moeten worden "zoals vermeld in bijlage 1 onder A of B". Als het blijft staan zoals het nu staat is het namelijk zo dat iemand zowel een functie moet hebben als aan een aantal werkverzwarende omstandigheden moet voldoen en dat kan niet de bedoeling zijn.

Wat de lijst betreft heeft hij geput uit artikel 171 a lid 1 en heeft in bijlage 1 onder A. 'Vervulling van een functie als...' gevoegd:

- Verpleegkundige in hoofdzaak werkzaam bij het ambulancevervoer van patiënten;
- Ambtenaar van de brandweer belast met de actieve deelname en de repressieve brandbestrijding;
- Burger-luchtverkeersleider;
- Bootsman, matroos of machinist aan boord van een zeesleper, of een haven-/kustsleper;
- Duiker, of als neventaak waarbij jaarlijks tenminste 6.000 duikminuten zijn volbracht. Dit laatste heeft hij zelf verzonnen aan de hand van de discussie die over de duiktoelage is gevoerd. Spreker wilde in de buurt blijven van de 7.200 minuten.

De eerstgenoemde 4 functies op de lijst zijn opgenomen omdat deze in het verleden al als zwaar werden beoordeeld. Voor wat betreft de duiker heeft hij gekeken naar wat er in de inkomstenregeling voor burgermedewerkers IRBAD is opgenomen. Een deel van de daar genoemde toelages zijn er omdat ze bezwarend zijn. Het is bekend dat werken onder overdruk niet gezond is voor het lichaam, dus als dat 20 jaar gedaan wordt met jaarlijks 6.000 minuten hoeven partijen elkaar er niet van te overtuigen dat dit zwaar werk is. Er is nog naar andere toelages gekeken zoals parachutespringen, maar dat vond de ACOP voor deze tijdelijke regeling te ver reiken.

De heer Van Hulsen wijst erop dat de mensen van 171a nog een bestaand overgangsregime hebben op basis waarvan zij op 60-/62-jarige leeftijd kunnen vertrekken. Dat zou niet per definitie de groep zijn die hij in deze regeling wil brengen. De heer Rozendal weet wat de heer Van Hulsen bedoelt, maar dit geldt niet voor iedereen in die groep. Hij heeft de functies genomen uit het eerste lid, waarbij degenen die op 1-1-2006 in dienst waren en die functies bekleedden de FLO-rechten ook echt hebben. Er zijn echter ook mensen die bijvoorbeeld op 1-1-2007 bij Defensie zijn komen werken in de leeftijd van 35 jaar, daarvoor ook bij de overheid hebben gewerkt en dus aan de 35 dienstjaren bij de overheid komen, vervolgens nog 25 jaar de bedoelde functie bij Defensie vervullen, maar geen recht hebben op overgangsmaatregelen voor FLO. Dit kan de heer Van Hulsen op zich wel volgen. Hij merkt op dat met name de duur van de bezwarende omstandigheden bij de werkgever Defensie van belang is.



De heer Rozendal vervolgt met de categorieën die hij onder B 'Vervulling van werkzaamheden waarbij sprake is van...' gevoegd heeft:

- 1) Het onschadelijk, gereed voor vernietiging maken en vervoer van gevaarlijke munitie;
- 2) Verhoogd persoonlijk risico/gevaar door het moeten werken met stoffen van irritatie aan huid- of slijmvliezen of huidverontreiniging geven en niet direct afwasbaar zijn, of werken in een omgeving waarbij sterke onaangename geuren worden ingeademd, of werken met onaangenaam aandoende of sterk afkeer oproepende materialen, of het verrichten van werkzaamheden waarbij men langdurig is blootgesteld aan zeer onaangenaam hoge of lage temperaturen of aan sterke temperatuurswisselingen, of werken in een situatie waarbij men is blootgesteld aan een zodanig aanhoudend lawaai dat onderling contact nauwelijks mogelijk is en/of geluidsterkte gelijk is aan dan wel groter dan 80 dB, of het werken met sterk trillende apparatuur, of het werken onder atmosferische druk;
- 3) Werken in de nachtarbeid;
- 4) Stressfactoren als hoge werkdruk, emotioneel belastende situaties, gebrek aan autonomie, wat resulteert in langdurige psychische klachten;
- 5) Een combinatie van fysieke en mentale belasting.  
(Dit is erg abstract maar de heer Rozendal denkt dat hier wel een beeld over gevormd kan worden als mensen zich melden.)

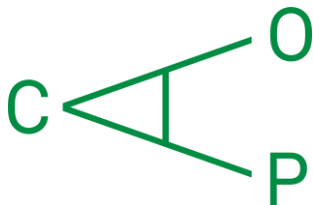
Ad 2)

De heer Rozendal merkt op dat de opsomming bekend is vanuit de toelage bezwarende omstandigheden, behalve de laatste 'werken onder atmosferische druk' die hij heeft toegevoegd vanwege het duiken. Onder A zou ook 'duiker' weggehaald kunnen worden en dan gezegd kunnen worden dat 'werken onder atmosferische druk' alles vervat.

De heer Van Hulsen denkt dat het lijstje beeld geeft maar vindt wel dat zaken voor een regeling van een jaar zo eenvoudig mogelijk gehouden moeten worden. Als wordt verwezen naar de toelage bezwarende omstandigheden is de uitgebreide opsomming niet nodig. Hij heeft wel beeld bij recompressie en decompressie bij het duiken. Voor de categorieën 4) en 5) geldt wat hem betreft dat deze niet in de tijdelijke maar wellicht wel in de structurele regeling zouden kunnen worden opgenomen. Hij denkt namelijk dat dat voor de tijdelijke situatie moeilijk te bepalen is zolang de daartoe noodzakelijke expertise nog niet ingehuurd is. Ook blijft hij een beetje zitten met de personenchauffeurs en vraagt zich af of deze worden ondergebracht onder 'nachtarbeid'.

De voorzitter nodigt de heer Van de Hoef uit om een reactie te geven nu de heer Rozendal een en ander zo concreet heeft gemaakt. De heer Van de Hoef wil eerst beginnen met wat hij zelf heeft gedaan:

- Hij heeft gekeken naar wie er in 2026 voldoet aan de criteria: 35 jaar dienstverband bij de overheid, binnen 3 jaar voor AOW, cumulatief tenminste 10 jaar aanspraak op de bestaande toelagen / in de afgelopen 10 jaar de toelage bezwarende omstandigheden een keer gedeclareerd;
- Hieruit volgt dat er in 2026 135 mensen in beeld zijn, waarvan 65 bij DBBO in een bewakingsfunctie, 35 bij Paresto, 5 ICT-ers bij COMMIT, 30 verschillend. Hiermee zal een aantal worden gevangen met betrekking tot de toelage bezwarende omstandigheden; aangegeven wordt dat dit er 2 zijn;
- Kijken naar de toelage bezwarende omstandigheden kan een goede manier zijn, maar wat spreker betreft wordt daar wel een duur aan gehangen dat iemand er dagelijks over de afgelopen periode aan is blootgesteld;
- Wat betreft 'werken in nachtarbeid' kan de heer Van de Hoef zich vinden in het onderbrengen bij B, omdat er ook medewerkers zijn die nachtarbeid vanwege het rooster verrichten en niet puur vanwege de functie



die ze hebben. De medewerkers van Paresto (kok, cateringmedewerker) en in 16/7-functies bij DBBO zullen er wel buiten gaan vallen.

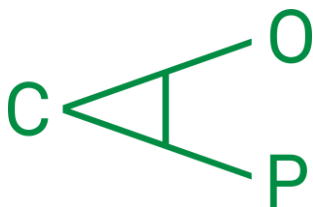
De heer Van Hulsen denkt dat het werk dat de heer Van de Hoef verricht heeft waardevol is als het gaat om inzicht verkrijgen in het potentieel financieel beslag. Uiteindelijk komt het er bij een eventuele tijdelijke regeling echter niet op aan om te kijken naar hoeveel geld het kost maar hoe belastend de werkzaamheden zijn die iemand vervult. Spreker is benieuwd naar de definitie die de heer Van de Hoef voor 'nachtarbeid' hanteert. De heer Van de Hoef geeft aan dat nachtarbeid volgens het nieuwe kader is werken van 00.00-06.00 en werken aan de randen van de nacht is tussen 06.00-07.00 of tussen 23.00-00.00. De medewerkers van Paresto hebben nu een TOD die waarschijnlijk gebaseerd is op het ene uurtje in de ochtend wanneer de levering van goederen plaatsvindt of wanneer een borrel net iets langer doorloopt tot in de avonduren. De mensen in een 16/7-functie bij DBBO hebben een rooster dat kan beginnen om 06.00 en eindigt in de middag, of dat in de middag begint en in de avond eindigt. 'Verrichten van nachtarbeid' zou daarom iets duidelijker gespecificeerd moeten worden, in welke frequentie of welk rooster het plaatsvindt. De heer Rozendal vindt het een terecht punt, maar denkt dat partijen voor wat betreft de tijdelijke regeling weg moeten blijven van bepalen in welke mate het belastend is. Het is prima als er een definitie aan wordt gehangen, waarbij het meest zuiver is om hetgeen over te nemen wat in de richtlijn van TNO staat.

Wat er nu op papier staat is volgens de heer Rozendal afdoende en hij denkt dat beide zijden met alles wat er tot zover is geuit een prima beeld hebben van wat er in de tijdelijke regeling zou kunnen zitten. De heer Van Hulsen zegt eveneens te kunnen leven met de lijst van de heer Van de Hoef, als start. Wat te doen met recompressie/decompressie en duiken vergt wellicht meer beschouwing; dit zou later kunnen worden toegevoegd. Spreker zou ook willen kijken of er nog medewerkers van de interceptie zijn die mogelijk dienen te worden toegevoegd. Daarnaast meent hij dat ook de ATP van de KMar meegenomen zou kunnen worden. De heer Van de Hoef stelt voor dat als iemand zich over het hoofd gezien voelt, dit met een motivering van het hoofd defensieonderdeel kenbaar gemaakt kan worden zodat het beoordeeld kan worden. De heer Van Hulsen is hier geen voorstander van. Hij is het wel eens met de geest van wat wordt uitgesproken maar wil de defensieonderdelen niet de vrijheid hierin geven, zeker gezien partijen zelf nog niet weten wat zij wel en niet willen onderbrengen. Er wordt uiteindelijk een tijdelijke MR met een bijlage gemaakt, die indien nodig redelijk snel aangepast kan worden.

**Conclusie m.b.t. RVU (AP/25.0710 + 1 bijlage, AP/25.0676, AP/25.0828 + 3 bijlagen):**

De voorzitter resumeert:

- Er dient nog een besluit te worden genomen over de BARD-kapstokbepaling;
- De voorlopige regeling 2026 is door Defensie enigszins open neergelegd en de ACOP heeft er een vorm van versnelling op aangebracht middels de opsomming. Dit zal door Defensie mee worden teruggenomen om te kijken wat het voor Defensie betekent en of Defensie het ermee eens kan zijn;
- Wat hierbij meespeelt is het feit dat Defensie aan het groeien is en er veel burger- en militair personeel wordt aangenomen. De werkgever is intensief in gesprek met de defensieonderdelen over welke specifieke categorieën medewerkers behouden zouden moeten worden; daar zitten ook burgers bij. De voorzitter wil daarom ook even met die bril naar de materie kijken, waarbij voorop blijft staan dat medewerkers die zwaar werk doen bijzondere bescherming zouden moeten genieten;
- Defensie komt met een formeel voorstel voor een voorlopige regeling 2026. Partijen zijn het erover eens dat daar niet heel veel op moet worden scherp geslepen omdat er op een gegeven moment een definitieve regeling komt. Het gaat er nu om dat er iets komt dat werkbaar is. Er zal worden gekeken naar de categorieën waar het ruimere kader op van toepassing was en nu niet meer in aanmerking komen en aan de andere kant wellicht categorieën die niet in de regeling zaten maar nu worden toegevoegd. (pm)



Mevrouw Van Langeraad-Goes wil nog twee opmerkingen maken. Ten eerste roept zij op tot consistentie en beleid als het erom gaat dat mensen in de tijdelijke regeling niet veel slechter of beter af zijn dan in de definitieve of de huidige regeling. Het tweede is een praktische procesvraag, namelijk of het onderwerp nu definitief in de WG PA is belegd. De stukken waren in eerste instantie gericht aan de WG AP. De voorzitter zegt dat het onderwerp in de WG PA belegd zal blijven en niet weer naar een andere werkgroep zal worden overgeheveld.

#### **Agendapunt 5: Wijzigingsvoorstel PR militairen per 1 januari 2026 (PA/25.0785 + 1 bijlage)**

Vanuit ABP hebben de heer Leon Janssen en mevrouw Alieke Doornink en nog twee ABP-collega's zich via MST bij de vergadering aangesloten. De heer Janssen licht toe dat ABP halverwege het jaar afscheid genomen heeft van de heer Peter Janssen die als contactpersoon richting de sociale partners optrad. Mevrouw Doornink vervangt hem in deze rol.

De voorzitter vraagt de heer Van de Hoef om toe te lichten wat er vandaag voorligt.

De heer Van de Hoef:

- Het betreft een wijzigingsvoorstel van het pensioenreglement militairen per 1 januari 2026, hoofdstuk 15: Vaststelling pensioenreglement. Hier is een kopje boven gekomen en daarnaast een alinea toegevoegd die gaat over de fiscale glijclausule;
- Deze wijziging dient identiek in het burgerreglement te worden opgenomen;
- In de PK is er al met het wijzigingsvoorstel ingestemd. Defensie heeft het met een piepbrief aangeboden en daar is van de zijde van de CCOOP op gepiept;
- In de brief van de CCOOP is niet weergegeven wat de vragen of onduidelijkheden zijn dus is het goed als deze worden toegelicht en ABP daarna om een reactie wordt gevraagd.

#### **CCOOP**

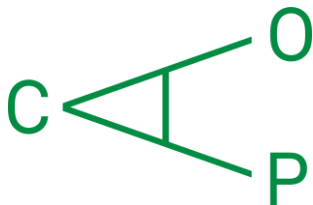
De heer Hop:

- De CCOOP moet wederom constateren dat herhaaldelijk gemaakte afspraken niet worden nagekomen. Het betreft het gelijktijdig aanbieden van ABP-stukken aan zowel de SOD- als de PK-tafel. De ABP-brief dateert van 3 november maar wordt op 27 november aan de WG PA aangeboden. Het onderwerp is enkele weken geleden in de PK behandeld;
- Daar komt bij dat Defensie in de brief van 27 november aangeeft heel veel haast te hebben, maar blijkbaar is dat niet echt het geval want als ABP een stuk op 3 november aanbiedt dat op zeer korte termijn daarna in de PK behandeld kan worden, hadden de centrales er hier veel eerder over kunnen beschikken;
- Hij vindt het vervelend om iedere vergadering opnieuw op dergelijke zaken terug te moeten komen en wil graag een reflectie van de voorzitter over hoe dit nu weer zo heeft kunnen gebeuren en waar de haast op is gebaseerd. Het lijkt erop dat er op het eind van het jaar nog allerlei zaken uit een bureaula worden opgeruimd en er nog snel voor de Kerst iets met een piep wordt aangeboden waardoor er geen gelegenheid is om daar tijdig op te reageren.

#### **Defensie**

De voorzitter:

- Zegt allereerst dat het zeker niet de bedoeling is om iets met een piep aan te bieden om het maar snel door te laten gaan. Sterker nog, hij denkt dat het in zijn algemeenheid juist niet sneller gaat door iets met een piep aan te bieden, maar eerder door het over iets eens te worden en daar vervolgens de afdoening van te sturen;
- Betreffende het verloop qua datum van aanbieden weet de voorzitter de reden niet en vraagt of de heer Van de Hoef hier iets over kan zeggen. Deze geeft aan dat er niet bewust tijd tussen is gelaten, maar hij



begrijpt de opmerking van de heer Hop wel. De heer Van de Hoef weet niet wanneer het wijzigingsvoorstel precies in de PK besproken is maar mogelijk is er met aanbieden gewacht totdat bekend zou zijn hoe het in de PK is geland. Er heeft wellicht ook een timingsaspect gespeeld. De laatste WG PA was op 28 oktober. Het onderwerp had voor vandaag geagendeerd kunnen worden maar de bedoeling van de piepbrief sturen was om dezelfde tijd voor bespreking en behandeling in de WG PA van vandaag te creëren. Gelet op de procesgang in de PK had het echter ook zomaar zo kunnen zijn dat Defensie zou stellen dat er niet gepiept hoeft te worden omdat het ook bij de burgers al is doorgevoerd en de vraag dan is wat het bijzondere karakter van de bepaling voor de militairen is. Het had ook gekund dat er niet was gepiept en het vandaag dus niet had voorgelegen en gewoon door was gegaan. De enige mogelijkheid was om het via de WG PA van vandaag te laten verlopen en spreker ziet niet hoe dit op een betere manier georganiseerd had kunnen worden.

- De voorzitter nodigt de heer Hop uit om op de reden in te gaan waarom hij de brief vandaag wilde bespreken.

### CCOOP

De heer Hop:

- Er staat een opmerking in de brief die bij de CCOOP op nogal wat weerstand stuit. Het gaat om “*Als blijkt dat de regeling niet voldoet aan de wet overlegt ABP direct met de werkgevers- en werknemersorganisaties en het sectoroverleg Defensie (zoals eerder genoemd in dit hoofdstuk). Deze organisaties passen de pensioenregeling in overleg met ABP aan*”. ABP is echter op geen enkele wijze op welk moment dan ook gesprekspartner van partijen. Als ABP iets constateert dan stellen zij de leden in de PK ervan op de hoogte en kijken partijen in het sectoroverleg naar hoe het moet worden opgelost. ABP krijgt wat de CCOOP betreft geen enkele ruimte om als directe overlegpartner aan deze tafel toe te treden. Spreker kan zich niet voorstellen dat dit aan de kant van Defensie wel zo gedeeld wordt.

### Defensie

Alvorens ABP om een reactie gevraagd wordt, vraagt de voorzitter om een reactie van de heer Van de Hoef.

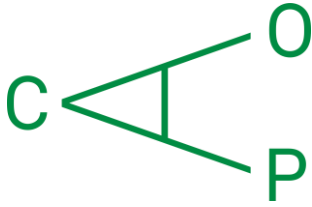
De heer Van de Hoef:

- Begrijpt wat de heer Hop wil overbrengen maar denkt dat de bedoeling is dat de tekst gelezen moet kunnen worden door een deelnemer;
- In de contacten met degenen die nadrukkelijk kijken naar of het qua fiscale regels allemaal klopt is ABP een eerste point of contact om te constateren dat iets niet in orde is, waarna ABP naar sociale partners toekomt;
- In het proces van het aanpassen van een regeling zal niets veranderen maar het zal wel zo zijn dat dit begint met een opletten bij ABP, die daarover dan een notitie aanbiedt aan SOD. Partijen bespreken dit gezamenlijk waarbij de bestaande procedure en afspraken gelden voor wat betreft aanpassing van de regeling.

### AC

De heer Van Hulsen:

- Vindt de tekst een vrij genuanceerde weergave van de werkelijkheid. Als er een risico op fiscale bovenmatigheid is gaat dit niet alleen burger- en militair personeel van Defensie aan, maar alle mensen die in de ABP-pensioenregeling zitten. Sterker nog, fiscale bovenmatigheid heeft verstrekkingen consequenties dus is het helder dat er dan iets **moet** gebeuren;
- Wat er volgens hem geschreven staat is dat werkgevers- en werknemersorganisaties het gesprek met elkaar aangaan en ABP daarbij betrekken. Hij kan zich ook niet voorstellen dat ABP daar niet bij betrokken zou worden omdat zij de gegevens hebben waarom er potentieel iets aan de hand is;



- Een verstrekkender variant waar de heer Van Hulsen nog niet naartoe wil gaan is de discussie voeren over van wie het reglement eigenlijk is.

#### **CMHF**

Mevrouw Van Langeraad-Goes:

- Brengt in herinnering dat partijen van wat verder weg komen waar het deze bepaling betreft. In eerste instantie is geconstateerd dat de regeling op enig moment fiscaal onzuiver kan worden en stond er dat ABP dan gaat aanpassen met terugwerkende kracht. Partijen hebben daarvan gezegd dit onacceptabel te vinden omdat sociale partners over de regeling gaan. Wat er ook gebeurt met de regeling, moet dit overlegd worden met sociale partners;
- De tekst is dus een compromistekst. Partijen hebben hun rol teruggepakt. Als er aanpassingen noodzakelijk zijn in verband met dreigende fiscale onzuiverheid kan dat alleen nadat met sociale partners overlegd is over het 'hoe', maar er zit geen twijfel als het erom gaat dát de aanpassingen gedaan moeten worden.

#### **CCOOP**

De heer Hop:

- ABP overlegt nooit direct met werkgevers- en werknemersorganisaties over aanpassen van de pensioenregeling. Zoals ook zojuist door zijn collega van de CMHF gezegd: sociale partners gaan over de regeling en er moet geen enkele juridische mogelijkheid gecreëerd worden dat dat in overleg met ABP gaat, dat ABP een directe gesprekspartner aan tafel wordt en dat partijen in overleg met ABP de regeling wel of niet aanpassen. Als ABP iets heeft geconstateerd overleggen sociale partners over wat zij daarvan vinden;
- Van de terugwerkende kracht-bepalingen kan evenmin sprake zijn. Dat met terugwerkende kracht een regeling alsnog wordt aangepast en voorgaande regelingen niet meer van toepassing zouden zijn is niet acceptabel;
- Als partijen dit allemaal wel zo bedoelen en 'in de geest van' willen opschrijven, pleit de heer Hop ervoor om dat dan daadwerkelijk ook heel duidelijk op te schrijven. Daar hoort in de zienswijze van de CCOOP niet bij dat ABP direct met de werkgever overlegt. Sociale partners gaan direct met elkaar in conclaaf en komen samen tot een conclusie die ABP vervolgens gaat uitvoeren.

#### **Defensie**

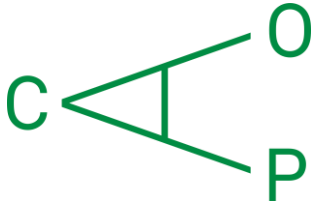
De voorzitter geeft ABP het woord voor een korte toelichting.

De heer Janssen:

- Wijst in eerste instantie op de Kaderwet militaire pensioenen en de WPA (Wet privatisering ABP) die het juridisch kader aangeven van wie waarover gaat. ABP gaat zeker niet over de inhoud van de regeling en de bedoeling van de besproken bepaling is niet om daar verandering in te brengen. Overigens kunnen via het pensioenreglement geen wijzigingen aangebracht worden in de verhoudingen zoals deze in de wet beschreven zijn;
- De heer Van de Hoef heeft terecht opgemerkt dat ABP het reglement probeert te schrijven vanuit het leesbaar perspectief van de deelnemer. Daarin wil ABP aangeven dat als het fout is, ABP terug moet naar sociale partners. Dat is wat beoogd wordt te zeggen;
- De heer Van Hulsen heeft terecht opgemerkt dat als de regeling fiscaal onzuiver wordt, er iets **moet** gebeuren. ABP moet dan naar sociale partners terugkomen en voor de rest geldt de reguliere procedure, waarbij sociale partners bepalen wat de wijziging inhoudt en ABP beziet of dat uitvoerbaar is en of het fiscaal dilemma daarmee van tafel is. De bepaling is dus niet bedoeld om een wijziging te brengen in de verhoudingen, dat is ook niet mogelijk.

#### **CCOOP**

De heer Hop:



• Er staat ook in de brief: *“ABP legt deze aanpassing vast in dit pensioenreglement. Zo voldoet de regeling alsnog aan de wet. Aan de pensioenregeling zoals die was vóór de aanpassing, kunt u dan geen rechten of aanspraken ontleen.”* Dit is volgens de CCOOP wel heel wat. Het kan echt niet zo zijn dat alles wat deelnemers hadden op drijfzand berust. Dit mag weliswaar fiscaal volgens de regels zijn maar dat zijn niet de afspraken die sociale partners met elkaar maken.

Mevrouw Doornink geeft hierop een reactie. Zij is van huis uit fiscalist en zegt dat de bepaling die is opgenomen puur vanuit fiscale overwegingen ingegeven is. De Belastingdienst kijkt namelijk naar de aanspraken en het is dan alles of niets. Een klein stukje bovenmatigheid bestaat niet, alles gaat dan mee. De fiscus is hierin niet coulant want moet gewoon de wet uitvoeren. Vandaar dat voor deze bewoording gekozen is.

### **Defensie**

De voorzitter vraagt ook de heer Van de Hoef weer om een reflectie, omdat spreker zelf het gevoel van de heer Hop wel begrijpt als hij de notitie leest.

De heer Van de Hoef:

- Erkent dat de laatste zin best heftig kan overkomen, maar deze is kennelijk nodig om duidelijkheid te creëren over wat er zou kunnen ontstaan (fiscale bovenmatigheid) en wat er gedaan moet worden om te voorkomen dat deelnemers in de problemen komen.
- Zeker als het voor de andere O&O-sectoren per 1 januari op deze wijze gebeurt ziet hij niet in waarom het ten aanzien van de militaire regeling anders verwoord zou moeten worden.

### **AC**

De heer Van Hulsen snapt dat ABP een scherpe formulering nodig heeft maar tegelijkertijd zal de scherpste niet per definitie aan de orde zijn op het moment dat fiscale bovenmatigheid geconstateerd wordt. Het is volgens hem niet zo dat de fiscus geen enkel gevoel zal hebben bij het feit dat er bij mensen dingen in het vooruitzicht gesteld werden. Hij zegt niet dat ze er geen acht op zullen slaan en hij zegt niet dat ze er wel acht op zullen slaan, maar om te stellen dat het zo zwart-wit is gaat hem ook wel wat ver.

### **CCOOP**

De heer Hop vindt dat de laatste zin sowieso geschrapt moet worden. Het gaat er niet om dat er bij mensen dingen in het vooruitzicht gesteld zijn. Wat hier simpelweg staat is dat zij geen recht meer hebben op alle aanspraken die ze vóór aanpassing van de regeling altijd gehad hebben.

### **Defensie**

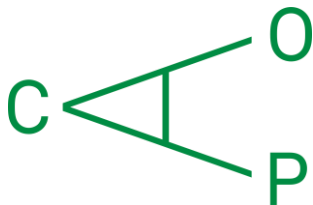
De voorzitter zegt de alertheid met de heer Hop te delen ten aanzien van wat er om sociale partners heen gebeurt en wie er mogelijk met hen aan de haal gaat. Wat hij leest echter is het volgende:

- *“Als blijkt dat de regeling niet voldoet aan de wet, overlegt ABP direct met de werkgevers- en werknemersorganisaties en het sectoroverleg Defensie.”*

De heer Janssen heeft wat de voorzitter betreft naar genoegen toegelicht dat ABP zich niet als een contract- of onderhandelingspartner opstelt, maar iets signaleert bij sociale partners en sociale partners daar vervolgens over in overleg gaan;

- *“Deze organisaties passen de pensioenregeling in overleg met ABP aan, als het nodig is ook naar het verleden toe.”*

‘Deze organisaties’ zijn de sociale partners hier aan tafel die de pensioenregeling aanpassen. Hier staat met andere woorden dat de sociale partners aan het roer zitten. Er kunnen wel zwaarwegende fiscale argumenten naar voren worden gebracht en er kan ernstig op worden aangedrongen om de regeling aan te passen omdat deelnemers anders geschaad worden, maar volgens deze notitie zijn partijen nog steeds aan het roer.



- “ABP legt deze aanpassing vast in dit pensioenreglement. Zo voldoet de regeling alsnog aan de wet. Aan de pensioenregeling zoals die was vóór de aanpassing, kunt u dan geen rechten of aanspraken ontleen.” Als sociale partners tot een aanpassing besluiten, ‘als het nodig is ook naar het verleden toe’, dan hebben zij dat zelf aan deze tafel besloten. De heer Janssen heeft bovendien toegelicht dat wat er ook opgeschreven wordt, er niet over het wettelijk kader heen geschreven kan worden en ABP daar nog altijd aan gehouden is.
- De voorzitter kan zich goed voorstellen dat de heer Hop iets signaleert en een scherpe reactie geeft op een in diens ogen scherpe tekst. Spreker ziet echter niet iets principieel verkeerd gaan en heeft nog altijd het gevoel een rode knop in te kunnen drukken.

### CCOOP

De heer Hop doet een alternatief tekstvoorstel:

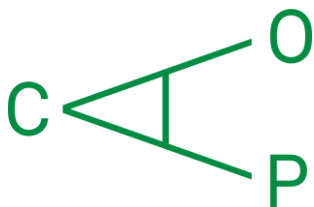
“Als blijkt dat de regeling niet voldoet aan de wet, overlegt ABP direct met de werkgevers- en werknemersorganisaties en het sectoroverleg Defensie. Deze organisaties passen *waar nodig* de pensioenregeling ~~in overleg met ABP aan, als het nodig is ook naar het verleden toe. ABP legt deze aanpassing vast in dit pensioenreglement.~~ Deze wijzigingen worden vastgesteld in het pensioenreglement. Zo voldoet de regeling alsnog aan de wet.” ~~Aan de pensioenregeling zoals die was vóór de aanpassing, kunt u dan geen rechten of aanspraken ontleen.~~

### Defensie

De voorzitter vraagt de heer Janssen of hij aanleiding ziet om de tekst op punten aan te passen naar aanleiding van hetgeen verhandeld wordt. De heer Janssen antwoordt onderscheid te maken tussen het fiscale aspect en het pensioenrechtelijke aspect. Voor het fiscale aspect is gewoon een heel scherpe tekst nodig omdat de fiscus zegt dat als een regeling ‘misschien’ aangepast wordt, het onzuiver is. Als geconstateerd wordt dat de regeling onzuiver is **moet** deze worden aangepast. Door de bepaling als zodanig op te nemen wordt voorkomen dat er meteen gevolgen zijn en wordt er ruimte van de fiscus verkregen om de regeling nog aan te passen. Fiscale onzuiverheid heeft echt hele verregaande gevolgen. Het betekent dat de regeling voor iedereen onzuiver is en alles teruggedraaid wordt zoals premieaftrek en vrijstelling voor vermogensheffing. Er moet strafheffing betaald worden; dit alles hangt theoretisch gezien boven het hoofd en daarom is zo’n scherpe bepaling passend.

De voorzitter informeert voor het goede begrip of de tekst door partijen hier aan tafel wordt vastgesteld. De heer Van Hulsen antwoordt bevestigend, maar er worden nu twee complicaties voorzien. Als er een andere tekst wordt voorgesteld dan in de PK aan de orde geweest is, zou het stuk terug moeten naar de PK. De tweede complicatie is dat de datum van 1 januari 2026 vanwege de deadline voor publicatie in de Staatscourant niet meer haalbaar is. Mevrouw Van Langeraad-Goes doet een out-of-the-box suggestie om nog eens te kijken naar de formulering in het nieuwe reglement per 1 januari 2027 en te bezien of de opmerking van de CCOOP daarin kan worden meegenomen. Zij begrijpt de gevoeligheid en heeft ook al geprobeerd om deze in de technische werkgroep naar voren te brengen. Gezien het feit echter dat de tijd nu niet toestaat om een en ander voor 1 januari 2026 te adresseren vraagt zij of het voor de heer Hop een optie is om er 1 jaar mee te leven en dan voor 2027 de tijd te nemen om ernaar te kijken. De heer Hop zegt hier absoluut niet mee in te stemmen. Er worden twee complicaties genoemd maar dat is precies wat spreker bij het begin van de discussie heeft aangegeven: de PK heeft de brief wel tijdig ontvangen en heeft er ook tijdig over kunnen besluiten. Nu wordt deze werkgroep geconfronteerd met het feit dat de PK al een besluit heeft genomen, het stuk terug zou moeten naar de PK, publicatie in de Staatscourant moet plaatsvinden. De CCOOP zal nooit instemmen met wat er op dit moment in de bepaling staat over de rol die ABP al dan niet heeft.

Er volgt een discussie tussen partijen waarin volgende scenario’s besproken zijn:



- Scenario waarin de tekst wordt aangepast, waardoor de datum 1 januari 2026 niet wordt gehaald:

In dit scenario wordt de discussie vooruitgeschoven naar de eerstvolgende WG PA, gepland op 5 februari volgend jaar. De PK zal de tekst naar verwachting niet meer wijzigen en heeft deze voor wat betreft burgerdefensiemedewerkers al goedgekeurd. De vraag is of er voor de militairen een afwijkende afspraak gemaakt dient te worden. Dit is wel wat de CCOOP wil, een afwijkende afspraak voor 2026. Dan kan daarna alsnog naar de tekst voor 2027 worden gekeken, of partijen daar dan uit kunnen komen. Het standpunt van de CCOOP zal echter onveranderd blijven.

- Scenario waarin de tekst wordt geschrapt:

Voor dit scenario dat door de CMHF geëxploreerd wordt herhaalt ABP de bepaling als een ‘verzekering’ te zien. Als deze er niet is kunnen partijen zich er ook niet op beroepen en krijgen zij geen ruimte van de fiscus om de regeling alsnog aan te passen.

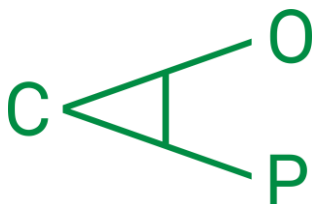
- Scenario waarin de tekst onveranderd blijft en de datum 1 januari 2026 wel wordt gehaald:

Conclusie van de ACOP in deze discussie is dat of er nou wel of niet iets wordt veranderd aan de tekst, dit partijen niets oplevert. Het kost ook niets, maar het levert evenmin iets op. Waar het uiteindelijk om gaat is wat de tekst moet zijn voor het reglement van 1 januari 2027, zoals tevens letterlijk in het stuk staat dat is aangeboden. Partijen moeten zich volgens de ACOP dan ook de vraag stellen wat zij op dit moment belangrijker vinden: dat de tekst helderder is dan deze nu is, of dat er een Staatscourant is met publicatiedatum 1 januari 2026 waar de voorliggende tekst in staat.

De voorzitter wil het agendapunt afsluiten, in die zin dat hij zich gaat beraden op de besluitvorming. Hij vraagt of de heer Janssen nog iets wil meegeven voor de verdere beraadslagingen. De heer Janssen zegt dat de tekst met betrekking tot 1 januari 2027 zeker nog een keer bekeken wordt, waar de gemaakte opmerkingen ook in zullen worden meegenomen. Voor dit moment wil hij nog eens terugkomen op wat hij eerder toelichtte, dat de passage een soort verzekeringsbepaling is. Het is goed dat deze er is omdat niet voorzien kan worden wat er gebeurt. Op het moment dat de bepaling ingeroepen moet worden zal ABP niet lukraak zeggen “dit moet eruit en zo vindt het plaats”. Het komt dan bij sociale partners terug op de tafel met een voorstel voor aanpassing om de regeling alsnog weer zuiver te krijgen. De heer Hop begrijpt heel goed dat ABP met een voorstel wil komen voor een oplossing maar de overlegpartijen zijn slim en creatief en kunnen met een eigen oplossing komen, die echter wel een beetje complex kan zijn. Spreker benadrukt dat het voor hem uitgesloten is dat zij daar in samenspraak met ABP over beslissen. De heer Janssen zegt hierop terug dat de bevoegdheidsverdeling zoals eerder aangegeven niet verandert. ABP heeft de opdracht om de regeling uit te voeren en zal dus nagaan of deze goed uit te voeren is. Als het heel complex wordt en toch nog niet in de wetgeving past, dan zal ABP dit bij sociale partners terug moeten leggen. Het is dan nog steeds aan sociale partners om de inhoud van de regeling te bepalen; dat doet ABP niet.

Mevrouw Van Langeraad-Goes heeft nog een opmerking over het proces. Zij kan terugzien wanneer zij als lid van de technische werkgroep van ABP de stukken heeft ontvangen en dat is in oktober al geweest. Als deze gelijktijdig in het SOD zouden zijn aangeboden, dan had de WG PA daar keurig achteraan kunnen komen en zou het onderwerp al veel eerder besproken hebben kunnen worden. Spreker doet een dringende oproep om de documenten op tijd met beide gremia te delen en niet via de route van ABP. Op die wijze komt er namelijk iedere keer ruis op de lijn. Dat helpt niet en er komen nog best wat ingewikkelde dingen aan.

De voorzitter bedankt de heer Janssen en zijn ABP-collega's voor de toelichting. Defensie en de centrales zullen verdergaan met de vergadering en iets over het punt besluiten. Daar zal dan uiteraard ook bij ABP gewag van worden gemaakt. De heer Janssen bedankt voor de gelegenheid om toelichting te geven en verneemt graag wat de uitkomst is. Hij en de ABP-collega's verlaten de vergadering.



De voorzitter vindt dat ABP en daarvan afgeleid de besluitvorming in de Pensioenkamer deze tafel met een probleem opzadelt. Hij is ongelukkig met een laat aangeboden stuk met daarin een tekst die aan deze tafel de gemoederen in ieder geval bepaald niet tot bedaren brengt. Het belangrijkste is dat partijen onomwonden van ABP verklaard hebben gekregen dat de wettelijke bevoegdhedenverdeling zoals deze ten aanzien van pensioen geldt, onverkort staat. Er is ook niet door ABP beoogd om hieraan te tornen. Daarnaast is het niet zo dat in een wijzigingsvoorstel de wettelijke verdeling beïnvloed kan worden. Dit laat onverlet dat er een formulering gekozen is die partijen niet steunen. Er zou besloten kunnen worden om tot een herformulering te komen, deze begin volgend jaar aan de Pensioenkamer aan te bieden en het overleg erover aan te gaan. Los van de slagingskansen daarvan beschikt de sector in dat geval per 1 januari a.s. niet over een formeel gepubliceerd pensioenreglement. Dit vindt de voorzitter vanuit de rechtszekerheid van het personeel eveneens problematisch.

***Voorstel m.b.t. Wijzigingsvoorstel PR militairen per 1 januari 2026 (PA/25.0785 + 1 bijlage)***

De voorzitter stelt voor om in te stemmen met het wijzigingsvoorstel zoals het voor 2026 voorligt en om als sectortafel een brief aan de Pensioenkamer te sturen, met daarin opgenomen elementen: (pm)

- De sectoroverlegtafel is laat geïnformeerd met een scherp gestelde tekst die aanleiding geeft tot discussies over de wettelijke bevoegdheidsverdeling, waarvan later blijkt dat deze niet in het geding is;
- Omwille van de goede voortgang willen partijen er voor 2026 mee instemmen maar het is geenszins zo dat daaruit afgeleid mag worden dat zij voor 2027 akkoord zouden gaan met een tekst die hier gelijk aan is dan wel daar erge gelijkenis mee heeft;
- Partijen willen echt dat de tekst voor Defensie op een fundamenteel andere manier is opgesteld en waaruit veel duidelijker blijkt hoe de bevoegdheden liggen, zonder dat zij daarmee iets willen afdoen aan het verzekeringsclausule-aspect van fiscale bovenmatigheid.

De voorzitter vraagt de reacties van de centrales op dit voorstel.

**CMHF**

Mevrouw Van Langeraad-Goes:

- Vindt het een prima voorstel;
- Is benieuwd of het nog hangende punt met betrekking tot de collectieve waardeoverdracht voor het nettopensioen meteen hierin meegenomen kan worden.

**AC**

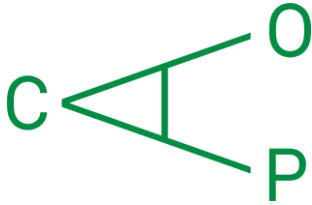
De heer Van Hulsen:

- Met betrekking tot het punt dat de CMHF nu aangeeft geeft spreker er de voorkeur aan om dit in twee verschillende brieven te doen omdat het twee gescheiden onderwerpen zijn. Mocht er toch één brief uitgaan zou dat wat hem betreft een brief zijn over hoe de informatievoorziening de besluitvorming van het sectoroverleg beïnvloedt en worden de twee onderwerpen daar dan als voorbeelden bijgevoegd;
- Spreker heeft de kritiek van de CCOOP beluisterd en is daar niet ongevoelig voor. In die zin kan hij zich aansluiten bij het gevoel dat uitgesproken is en denkt dat de centrales er goed aan doen om het punt nog eens te accentueren en in de discussie over het nieuwe reglement 2027 te laten landen;
- Gelet op de argumenten en het verzekeringsaspect kan hij met de tekst zoals deze voorligt leven. Het AC is dus –als een vorm van compromis, nolens volens, als poging om een gemeenschappelijke opvatting te formuleren- akkoord.

**ACOP**

De heer Rozendal:

- Sluit zich aan bij hetgeen door de voorzitter en de collega-centrales al is gezegd;



- Deze instemming geldt slechts eenmalig voor het jaar 2026. Voor 2027 moet er een andere tekst komen.

#### CCOOP

De heer Hop:

- Neemt afstand van dit geheel, met name de laatste zin waarin staat dat deelnemers geen rechten of aanspraken kunnen ontlenen aan de pensioenregeling zoals die was vóór de aanpassing;
- Heeft de voorzitter duidelijk horen zeggen dat ABP geen partner aan de overlegtafel is. Dit zal tevens uit het verslag blijken. Spreker hoopt dan maar dat partijen zich voor het ene jaar niet in de vingers snijden;
- Het moge duidelijk zijn dat de CCOOP absoluut niet instemt met het voorstel.

#### ***Conclusie m.b.t. Wijzigingsvoorstel PR militairen per 1 januari 2026 (PA/25.0785 + 1 bijlage)***

De voorzitter herhaalt ten behoeve van het verslag dat ABP geen overlegpartner is aan de SOD-tafel. Vervolgens neemt hij een meerderheidsbesluit om met het wijzigingsvoorstel in te stemmen.

Gelet op het proces is er volgens de heer Hop geen sprake van open en reëel overleg. Hij vindt het erg spijtig dat de centrales, ondanks alle afspraken die gemaakt zijn, wederom eind december geconfronteerd worden met publicatie in de Staatscourant, tijdsdruk en dat soort zaken. Er is hierdoor geen vrijheid om het als overlegtafel zodanig op te nemen dat het voor de achterban goed kan worden weggezet.

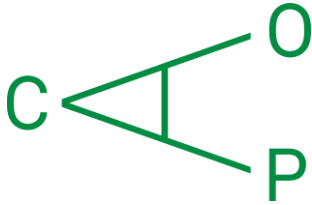
De voorzitter wil hier nog één ding over zeggen. Hij vindt dat er wel een open en reële discussie is gevoerd met eigen argumenten en advisering van ABP daarbij. Er is vastgesteld dat allen veel begrip hebben voor het gevoel dat de CCOOP naar voren heeft gebracht en dat gevoel in grote mate delen. Er moet echter tussen twee kwaden besloten worden en dat is een situatie waar deze tafel zich vaak in gemanoeuvreerd ziet, namelijk om in een niet-gelukkige situatie toch een besluit te nemen waar de achterban zich aan vast kan houden. Doordat er nu heel duidelijk en formeel richting de PK wordt benadrukt dat dit een 'eens maar nooit meer'-situatie is geweest en dit voor 2027 anders moet, vindt de voorzitter dat partijen tot een reële en verantwoorde afweging zijn gekomen.

#### **Agendapunt 6: Rondvraag en sluiting**

Mevrouw Van Langeraad-Goes komt terug op de vraag die zij aan het begin van de vergadering stelde over de communicatie met betrekking tot de overlijdensuitkering met terugwerkende kracht (in relatie tot AOW-hiaat). De heer Van de Hoef antwoordt dat Defensie in afwachting is van de uitvoeringstoets over wanneer de overlijdensuitkering in de huidige regeling uitgevoerd kan worden. Dit zal vermoedelijk per 1 januari 2027 zijn. De overlijdensuitkering is pas geoperationaliseerd -voor toekomstige gevallen- in 2027 en vervolgens moet dan nog de slag naar het verleden gemaakt worden. Dat kost nog even tijd. Het is een openstaand actiepunt en Defensie komt hier zeker op terug zodra er goed zicht is op wie het betreft en de gegevens van de nabestaanden bekend zijn. APG kan dit naar verwachting faciliteren tot 2026 dus dan ontbreekt de periode 2013-2025 en dat zijn naar schatting ongeveer 100 gevallen.

Mevrouw Van Langeraad-Goes wil weten of in het geval iemand op 2 januari a.s. overlijdt, de nabestaanden recht hebben op de overlijdensuitkering en dit ook weten. De heer Van de Hoef bevestigt dat zij recht hebben op de overlijdensuitkering maar dat het nog niet geregeld is en betrokkene het daarom nog niet te horen krijgen. Dat Defensie de betrokkenen de overlijdensuitkering wil toekennen staat buiten kijf maar daartoe dient de uitvoeringstoets zoals gezegd nog afgewacht te worden.

Mevrouw Van Langeraad-Goes heeft nog een opmerking van een andere orde en leest een spreektekst voor:



*“Wij waren als CMHF nogal verbaasd dat het recent door het bestuur van ABP genomen besluit om de door de sociale partners aangeboden opdracht tot uitvoering van de nieuwe pensioenregeling te aanvaarden niet geagendeerd is. Wij beschouwen de militaire regeling namelijk als een zelfstandige regeling. We hebben in de Pensioenkamer als CMHF laten weten dat we op basis van de vergelijking tussen transitieplan en de bestuurlijke uitwerking meerdere uitwerkingen hebben geconstateerd. Zo is de solidariteitsreserve verlaagd van 8%-10% naar 7%-9%, is de spreidingsparameter verkort van 3 jaar naar 2,5 jaar, is de inzetbaarheid van de buffers verruimd van 25% naar 50% en start de compensatie nu bij 35 jaar in plaats van 40 jaar. Deze keuzes wijken af van het door onze leden vastgestelde mandaat. Door het ontbreken van een volledige cijfermatige onderbouwing kan CMHF niet beoordelen of de transitiedoelen daarmee daadwerkelijk worden behaald. Transparantie en aanvullende berekeningen ontbreken waardoor ook de impact niet objectief kan worden vastgesteld. Op basis van de huidige informatie kan CMHF dus ook niet beoordelen of de voorgestelde uitwerking voldoet aan de gestelde doelen en om consistent te blijven wilden we ook diezelfde tekst hier vermelden.”*

De voorzitter vraagt of de heer Van de Hoef hier op wil reageren, waarop de heer Van de Hoef zegt te constateren dat er slechts een statement wordt gemaakt. De heer Van Hulsen informeert wat de vraag van de CMHF is. Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt dat de vraag zit in de verbazing over waarom stukken niet geagendeerd worden. De heer Van Hulsen wil weten of de vraag dan is dat de CMHF de stukken geagendeerd wil hebben, of dat mevrouw Van Langeraad-Goes alleen schande spreekt van het feit dat iets niet gebeurd is. Mevrouw Van Langeraad-Goes zegt er geen schande van te spreken, maar haar verbazing erover uit te spreken.

Niets meer verder voor de rondvraag resterend dankt de voorzitter de aanwezigen en sluit de vergadering om 15.20 uur.